

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1993-1994

ISSN 1211-7250

BRNO 1997

381 ch. n. 1992
382

250,-

S 9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1993-1994

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Patrik Červák, Mgr. Balázs Komoróczy,
Ing. Petr Škrdla

Na titulním listě: Rekonstrukce skládané dýky z Maref

Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna

Náklad: 400 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1997 by the Authors

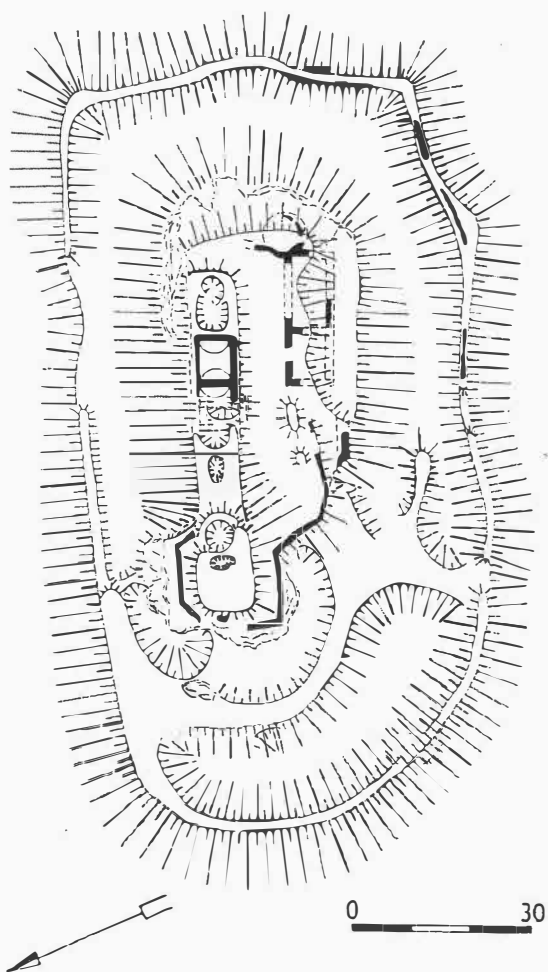
All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

LOUKA (okr. Blansko)

Louka-Hrad. Středověk (13.-16. stol.). Povrchový průzkum.

V letních měsících r. 1994 byl na lokalitě středověkého hradu Louka u Olešnice na Moravě proveden podrobnější povrchový průzkum, zaměřený zejména na dokumentaci stávajících zbytků zdiva hradu a rekonstrukci jeho vývoje, spojený se sběrem keramického materiálu, nutného pro přesnější určení vzniku a zániku lokality.

Obr. 1. Louka. Středověký hrad. Celkový půdorys (zaměření a kresba J.Sadílek)

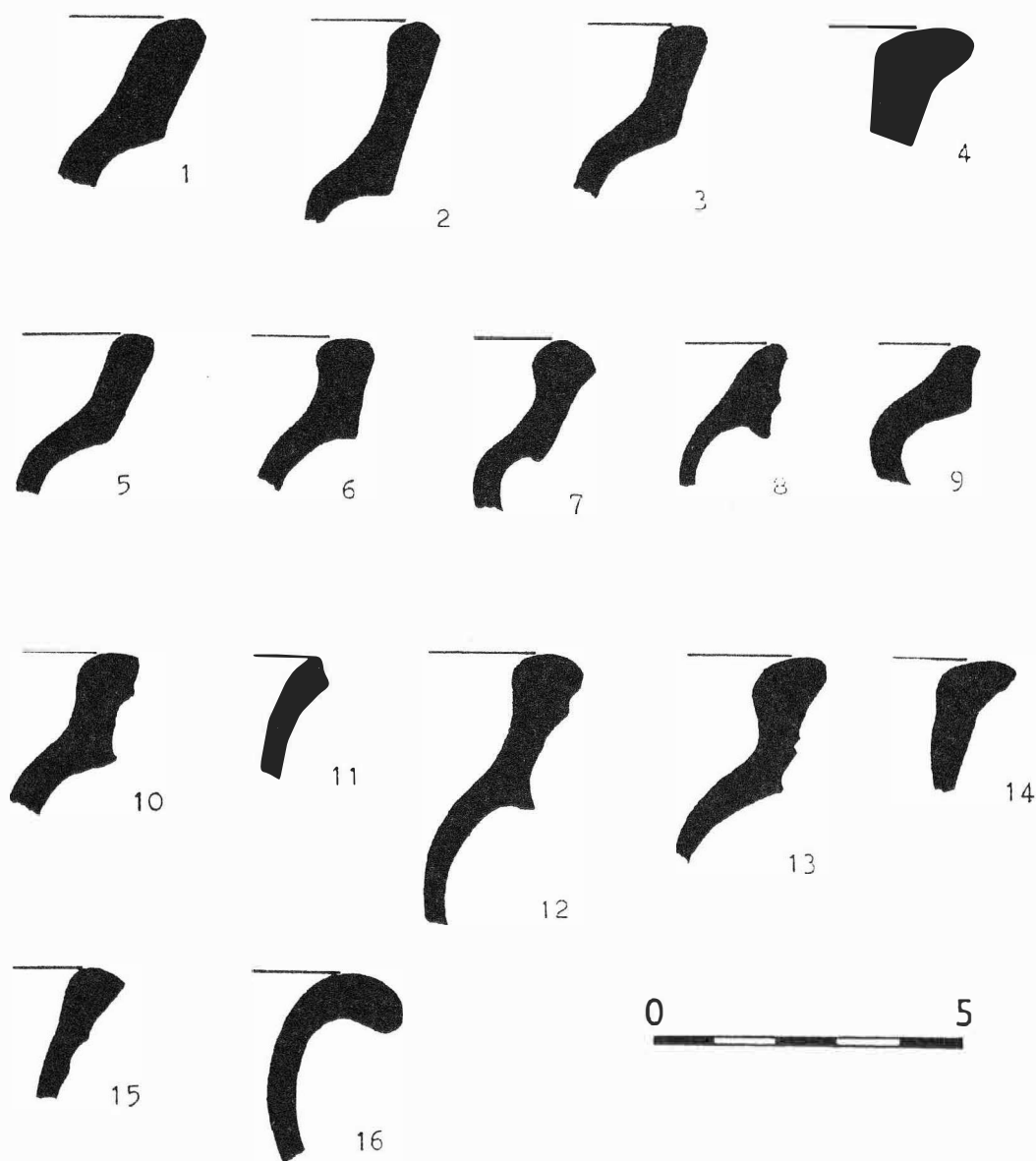
Jádro hradu (hrad Louka neobsahuje samostatně opevněné předhradí) je umístěno na výrazném skalním bloku o rozměrech 65 a 20 m. Na výše položené západní části byla situována stavba zřejmě věžovitého charakteru a dosud nezjištěného půdorysu. Nižší, východněji situovaná plošina nese při severním i jižním okraji pozůstatky budov. Severní trojprostorová budova s pozůstatky dvou sklepů, z nichž jeden je dosud zaklenut, byla starším palácem. Stavba dosahuje délky asi 30 m a šířky 8 metrů. Mezi ní a stavbou na vyvýšenině jsou patrné stopy mělké prohlubně, patrně studny nebo cisterny. Zdivo paláce je ukryto v zásypu a je dodnes dochováno do výše asi 1,5 m. Na opačné, jižní straně nádvoří se nachází nejvýraznější zbytek zdiva z celého areálu hradu, a to zbytek vnitřní stěny dvoutraktové budovy, umístěné částečně na svahu hradního jádra. Tato budova, podle použitého zdiva zjevně mladšího původu, se svým severovýchodním nárožím připojovala na spáru ke štíhlé válcové věži, jejímž jediným zbytkem, patrným na povrchu, je část nízkého nádvořího líce, dovolujícího určit její průměr. Ten dosahoval asi 7 metrů. Všechny stavby na nádvoří byly zapojeny do obvodové hradby, která je patrná kromě skromných výběhů ve hmotě válcové věže pouze v podobě obezdění západní poloviny skalního

bloku, zejména vyvýšeniny s neznámou stavbou. Jižní strana hradu byla navíc chráněna ještě pařkánem, jak dokládá blok zdiva ve svahu.

Celý areál hradu je obklopen širokým příkopem a okružním valem. Široký val pod vyvýšeným skaliskem, interpretovaný jako další stupeň opevnění hradu, je pouze zbytkem kamenolomu, kterým byla počátkem 19. století zničena vrcholová partie lokality.

Nepříliš objasněna je otázka komunikačního systému. Vzhledem k poloze válcové věže, jež je velkou částí svého objemu vysunuta do vnějšího prostoru hradu, a která díky výrazné flankovací schopnosti měla zřejmě úkol vstup do hradu chránit, jej lze umístit do jejího sousedství na východní konec jádra. Pokračování cesty vně opevnění vzhledem k likvidaci terénu lomem nelze dnes již rekonstruovat.

Písenné prameny připomínají existenci hradu poměrně pozdě. O Louce se zmiňují až zápisy v zemských deskách počínaje rokem 1360, kdy byl centrem Olešnického statku (ZDO I, 688), spravovaného rodem z Lomnice. V majetku tohoto rodu zůstal až do r. 1416, kdy jej získal Ozor z Boskovic (ZDO VIII, 555). Když byl r. 1496 připojen k rozsáhlému pernštejnskému dominiu, znamenalo to jeho zkázu. Hrad přestal sloužit svému účelu a během pernštejnské finanční krize ve 30. letech 16. století zaniká. Jako pustý se uvádí r. 1557 (SOA Litoměřice, sign. P 15/48).

Obr. 2. Louka. Keramické nálezy z povrchových sběrů. Kresba J.Sadílek

Povrchovým sběrem a mělkými vrypy v jihozápadní části areálu hradu poblíž původního vstupu bylo získáno vedle neurčitelného zlomku železného předmětu a pěti kusů železité strusky zřejmě recentního původu celkem 185 ks keramických zlomků. Jedná se o 21 ks okrajových zlomků, 36 ks fragmentů výdutí s dekorem, 5 ks z den nádob. Zbytek jsou výdutě bez výzdoby. Typologicky jsou zastoupeny hrnky a hrnce od drobných exemplářů až

po větší jedince (průměr okraje až 25 cm), džbán (?), mísy a zvonkovitá poklice. Složení souboru svědčí o tom, že průzkumem byla zachycena spíše starší souvrství, dlouhodobě se vytvářející v méně frekventovaných okrajích v době provozu hradu, většinou převládá hrnčina z počátků fortifikace, materiálu ze závěru osazení hradu v 15. a na počátku 16. věku je jen málo. Početná skupina keramiky s vysokým podílem uhlíku či tuhy ve střepu, s poměrně archaickými vzhůru vytaženými okraji a výzdobou hřebenovými vlnicemi shodně s dosavadními zjištěními. Další zlomky svědčí o pokračujícím životě lokality na přelomu 13. a 14. věku (skupina hrnčiny ostřené slídou, se seřezávanými okraji a výzdobou vývalkovou šroubovicí) a ve století 14. (zlomky světle šedé, pískem ostřené keramiky s okraji tvarů nepravých okružích). Specifickými nálezovými okolnostmi je dán nedostatek keramiky z období 15. - počátku 16. století, kdy jsme o existenci hradu zpraveni písemnými prameny, jen ojediněle jsou v souboru zastoupeny průkaznější odpovídající zlomky (radélkem zdobená výduť, výrazně přehnutý ovalený a podžlabený okraj) spíše z prvních dvou třetin 15. věku, prokázání předpokládaného závěrečného nálezového horizontu z konce 15. a počátku 16. století zůstává úkolem dalšího průzkumu.

Hrad Louku je možno zařadit mezi rozvinuté bergfritové dispozice s další věží poblíž vstupu. Objasnění stavební podoby objektu na vrcholu skaliska však může toto zařazení poněkud pozměnit.

Jaroslav Sadílek

Jiří Doležel, AÚ AV ČR Brno

Resumé:

Louka (Bez. Blansko). Burg Louka. Mittelalter (13.-16. Jh.). Terrainbegehung.

MALHOSTOVICE (okr. Brno-venkov)

Náves. Sídliště. Středověk. Povrchový průzkum.

V letních měsících roku 1993 byla podle možností sledována plynofikace obce, mělčí rýhy neporušily v kontrolovaných úscích žádné zahluobené objekty. Z nadložních vrstev byly ojedinělé keramické zlomky 14. a 15. věku získány 16. července 1993 pouze v prostoru návsi (ZM ČR 1 : 10 000, č. 24-32-03 z r. 1979: okolí bodu 270 mm od Z a 5 mm od J okrajové sekční čáry).

Jiří Doležel, AÚ AV ČR Brno

Resumé:

Dorfplatz. Mittelalterliche Besiedlung. Oberflächenuntersuchung des Kreismuseums Brno-venkov in Předklášteří.

Aus den Rillen der Gemeindegasifizierung im Jahre 1993 wurden nur vereinzelt keramische Funde des 14. und 15. Jahrhunderts aus den Firstschichten im Räume des Dorfplatzes gewonnen.

MORAVSKÝ KRUMLOV (okr. Znojmo)

Zámek. Středověk. Zjišťovací výzkum.

V rámci projektové přípravy rekonstrukce zámku v Moravském Krumlově byl proveden sondážní archeologický výzkum na ploše západního a východního nádvoří. Účelem výzkumu bylo zjištění archeologické situace na místech, která mají být zasažena výstavbou plánovaných podzemních objektů a kde lze přitom předpokládat pozůstatky středověké zástavby. Sondáž zachytila dvě prozatím časově neurčitelné fáze opevnění východního průčelí